

se dobijo v družbini pisarnici (v Salendrovih ulicah) največi Nr. 1 po 1 gold. 30 kr., srednji Nr. 2 po 1 gold., Nr. 3 po 75 kr. in Nr. 4 po 50 kr.

Potovanje iz otročjih let v starost. *)

Sin revnega kajžarja na Gorenskem nastopim svoje potovanje leta 1810. Kakor hitro sem nekoliko k pameti prišel, so me moji starši v domačo šolo poslali. Imeli smo domačega in starega učenika. Ne vem, ali je ta šola od viših kaj pomoči imela ali ne, to pa vem, da sem vsak mesec srebrno dvajsetico nesel za lon učeniku in tudi drugi tako. Imeli smo precej velik abecednik, bil je nemški na eni strani in slovenski na drugi; učili pa smo se najpred nemško stran, čez dolgo še le slovensko; tudi pisati smo se učili, pa le samo nemško; pred šolo in po šoli smo po nemško molili. Bilo nam je trdo zažugano tihim biti, in če je kateri kaj prositi imel, je mogel po nemško prositi. Kaznovani smo bili pri tem učeniku le po otročje; če je kdo kaj pregrešil, je mogel iti klečat ali pa je „poco“ dobil z linirjem čez odlan, da je zapeklo. Domú gredé pa so se mu drugi smejali: „oho, ti si pa danes poco dobil“. Med drugimi sem jez prišel med tiste, ktere so se najnižje učili. Imeli pa so nekteri tudi domá učenike, da so jih učili brati; jez pa nikogar nisem imel; zato so tudi v šoli več znali. Učili smo se tudi male povesti in katekizem; oh! kako težko je bilo. Katekizma nemško stran se iz glave učiti, pa nobene besede ne zastopiti, to je bila huda — tlaka; al pokorni smo mogli biti in prazno slamo mlatiti. Slovenska stran ni bila tako huda; povestnice vsakdanjega življenja so nas veselile; nemško pa je bila po „pocah“ primorana tlaka in silen zadržek za potrebno zastopne nauke. Tudi precej visoke rajtenge smo se učili izdelavati, pa revež nisem zastopil, kaj delam; tudi pisali smo majhne nemške pisma, in ko sem se enega privadil, sem dobil drugo; se vé, da je to dolgo dolgo trpelo. Le škoda, da smo starega učenika prehitro zgubili; zapustili so nas.

Čez nekoliko časa smo dobili družega mladega učenika, pa vse drugače je bilo. Še sem hodil v šolo, in koj od začetka sem bil pri teh, kteri so največ znali. Pa kaj pomaga? Abecednik sem se zopet mogel učiti, da ni bilo ne konca ne kraja, potem pa male povesti in katekizem in sopot smo Nemcom prazno slamo mlatili, veliko reči se še učili nič nismo, kar smo že popred nekoliko znali, posebno rajtenge in pisma; popred sem pisal male pisma, pri drugem pa „orštrih“ in „šotenštrih“, kar nisem mogel nikoli dovelj znati, tako, da ko sem drugega učenika zapustil, sem že precej manj znal kakor pred. Še dobro pomnim, ko enkrat sam od sebe poskušam v šoli eno, prvo pisemce pisati, sem bil posvarjen; zgolj štrihe, štrihe, — to je bilo dobro. V starosti zdaj večkrat neumnost te šole premišlujem; vselej pa me jeza obide čez mojo šolo, posebno pa v zdanjem času, ko pridejo do mene prav majhni otroci iz zdanje šole, in vidim, da znajo že po domače, slovensko, zastopno pisati. Mene je sram, da me otroci prekosé in da imajo „Novice“ z mojo pisavo dosti opraviti, da popravijo. Al kdo je kriv, da nisem najdel pravega dobrega zernja? Nemška šola me je silila prazno slamo mlatiti; zakaj nemškega si nismo nič več ohranili kakor kanarček na orgelje, slovenskega pa tudi komaj toliko dobrega zernja, da smo silno pomanjkljivo in kumrno življenje oteli. Zdaj slišimo tolikrat v „Novicah“, da „čas je dnar“, — oj koliko zlatega časa smo takrat zgubili! Ko bi se bili takrat po domače učili brati in pisati dobro, enmalo zemljo in svet poznati, kako se to in uno prideluje, to in uno zdeluje, kje je to in uno mesto, ta in una fabrika, ta in una kupčija,

kako so živeli naši stari očetje, kaj se je tū in tam po svetu godilo itd., koliko kapitala bi si bili naložili na dobro, tako smo pa bob v steno metali in namesto domačih otrok smo bili le nemški kanarčki! Kaznovanje je bilo pa pri drugem učeniku tudi vse drugačno. Marsikdo, ko se je pregrešil, je mogel se tako na pod uleči, da je dobil z debelo šibo po soldaško z batino, in mnogoter, ki ni znal svoje naloge, je mogel v šoli zaprt ostati brez jedi večkrat blizo do večera. Mnogi, ki so se bali, da bodo zaprti, so kruha saboj prinesli, pa jim je bil vzet do časa, da so bili izpušteni.

Nobeden pa naj ne misli, da jez kaj več grozim; dobro sem si zapomnil vso to neumnost, vendar pa sem bil jez tako srečen pri zadnjem učeniku, da sem enkrat pri šolskem spraševanju slovenske mašne bukve dobil; to je bilo moje edino veselje od vse moje šole.

In zdaj je bil konec moje šole. Moji stariši so iskali pripomočka, da bi me bili še dalje v šolo pošiljali, pa ga ni bilo. Bili smo revni. Koliko sem vsega skupaj v šolo hodil, tega ne vem, to pa dobro vem, da v 11. letu sem že na kmetih živino pasel.

3 ali 4 leta sem poletni čas na kmetih živino pasel, in vso svojo šolsko učenost sem za živino po grmovji raztresel, tako, da mi ni družega ostalo, kakor le samo to, da sem mogel enmalo prav slabo mašne bukvice brati.

Oče in mati moja sta bila zlo revna; hišo so si oče v svoji mladosti kupili za 1000 gold., dobrega dnarja pa 800 gold., bilo je toliko laže (ažio); v hudih letih so prišli neusmiljenemu dolžniku v pest, kteri se je od začetka delal dobrega očetu. Bilo mu je dolgá blizo 200 gold. in je tožil. Ker pa niso mogli dnarja vgnati, jih dene na kant, in bila je hiša v kratkem po eni sami licitirengi v pestéh njegovih; so prišli nekteri, da bi bili licitirali, pa ko so vidili, da ni prav, so pa pustili. Ura je pretekla, dolžnik dá besedo, da vzame hišo za svoj dolg, in bilo je privoljeno; za ta mali dnar je bila hiša preč, in nobeden ni očetu ne krajcarja doplačal; bilo je še nekoliko dolgá, ki so ga oče mogli potlej poplačati, ko so že hišo zgubili. Tako je bilo tadanji čas, ko se je marsikaj po kotih izdelalo. Kdor bi tega ne verjel, ga moram z očetovimi pismi prepričati. Mojim staršem je iz tega velika žalost pa huda in dolga bolezen in še — še, pa kaj hočem to nadalje popisovati, saj tudi ni bilo sreče pri novem gospodarju; kmali je bil v dolgé zakopan.

Oče in mati gredó z nami v drugo faro, ker bilo nas je več otrok; jez sem bil takrat čisto slabe nature, za kmeta še preslab, kaj hočejo z mano zdaj začeti?

(Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

Iz Celja 18. sveč. ☉ *) — 16. svečan smo z zlatimi črkami v kroniko starodavnega in staroslavnega mesta Celja zapisali. Odprla se je naimer ta dan „celjska čitavnica“. Že dolgo smo se veselili tega dneva, ko se ima nova moralna moč štajerskih Slovencev očitati in razviti, in hvala Bogu! nismo se prevarili v naši veri, da staroslavna celjska okrajina hranuje v svojem krilu tisoč in tisoč domoljubnih sinov.

Sobana v Dereanovi hiši, ki jo je vrli domoljub, trgovec gosp. Kapus čitavoici prepustil, je bila lepo okinčena; po stenah vidiš viseti slike Slovencom svetih oseb, na sredi pa z lovorikom ovenčano podobo Njihovega apostoljskega Veličanstva premilega cesarja Franca Jožefa, kraj ktere so visele črno-žolte bandera, paladij mogočne Avstrije, zeleno-bele štajarske dežele, in pa modro-rudeče-belo znamenje

*) Radi smo sprejeli te mične črtice iz lastnega življenjopisa poštenega moža, gorenskega kmeta, ki je že veliko let obče obrajtan posestnik in kramar na Jesenicah. Vred.

*) Ko je bil popis ta že natisnjen, smo prejeli še enega iz druge prijazne roke; lepa hvala tedaj za dobrovoljni dar. Vred.

slovenske narodnosti. Podobi Njihovega Veličanstva nasproti si vidil viseti sliko prvih obnovavcev vere keršanske, svetih apostelnov Cirila in Metoda, in pod njima prav pomembno podobo našega — Vodnika. Dalje gori zagledaš sliko moža, katerega je geslo: „Vse za vero i domovinu“ — prevzvišenega škofa J. J. Štrosmajer-a, in proti zahodu gledavca unema miločno obličje viteškega branitelja narodnosti naše — dr. Bleiweis-ovo. Sopet na drugi strani razveseljujejo te obličja slavnih zastopnikov narodnosti slovanske: Palackovo, Riegerjevo, Tomanovo, Smolkovo, Pražakovo itd. Lepa podobina Svatoplukova, kako svojim sinom priporočuje slovo, gledavca postavljajo v nesrečno nekdanjost, in njihovi duhovi jim šepečejo važne, premišljevanja vredne besede: Bodite složni!

Da se slovesnost poviša, so prišli na prijazno povabilo že v nedeljo jutro sloveči gospodje pevci ljubljanske čitavnice in z njimi še mnogi drugi nam prijazni gospodje iz Ljubljane.

Ob pol desetih se na železnici pripelja šestorica članov mariborske čitavnice s svojim predsednikom, učenim in domoljubnim gospodom dr. Serncom. Vsi so bili presrečno sprejeti. Okoli petih popoldne se zbere množina ljudi na kolodvoru pričakajoča naša slovenska moza dr. Bleiweis-a in dr. Toman-a in druge ugledne goste iz Kranjske; prišel je sedaj tudi vodja ljubljanskih pevcov gosp. prof. Nedved. Začasni g. predsednik, ljubeznjivi gosp. dr. Štef. Kočevar z vsemi gosp. odborniki čitavnice sprejme kranjske goste. Domoljubna gospoda iz Celja in celjske okolice so pa za nje pripravili kočije, in bilo je veselo gledati lepo vrsto praznično opravljenih konj s traki narodnih naših barv prepletenih. Obče čislani zavoljo svoje gostoljubnosti, daleko znani domoljub, visokočastitljivi gosp. celjski opat Matija Vodušek sprejmejo prijazno g. dr. Bleiweisa in dr. Toman-a, domoljubnega gosp. dekana Toman-a in vrlega slovenskega pisatelja gosp. farneštra Jurja Varl-na in druge gospode v opatijo, kjer so se zbrali še drugi ugledni duhovniki, dekani in farneštri in druga gospôda. Po srčnem pozdravljenju se gosti usedejo k južini njim v čast pripravljeni in „kuče gazda“ njim napije srčno: „Dobrodošlico“.

Ob 6. se je začela slovesnost v „čitavnici“. Že pri vhodu je pozdravljal lep transparent drage goste v narodnih barvah se leskeči z napisom: Dobro došli!

Ko so se vsi gosti zbrali, nagovori zbor obče čislani domoljubni gospod dr. Štefan Kočevar s sledečim izvrstnim in po večkratnih „živio- in slava-klicih“ ustavljanim govorom:

„Z veseljem srcom pozdravljam Vas, naše sosede in prijatelje iz Kranjskega, ki ste se potrudili v Celje, da povikšate slovesnost pri začetju naše čitavnice. Posebe pozdravljam še Vas prvega podpornika slovenske literature, obče spoštovani gosp. dr. Bleiweis. Vaša nazočnost je naša radost, je naš ponos. Pozdravljam tudi Vas drage nam brate iz Maribora in Vas iskrene domoljube iz Celja in celjske okolice, ki ste zedinili svoje moči, da ustanovite tukaj prvo slovensko društvo.

Pred letom še nikdo mislil ni, da bi kaj takešnega v Celji mogoče bilo. Nenadoma pokaže se misel čitavnice kot migljajoča zvezdica na našem obnebu, — in uresniči se društvo. Tak hitro deluje ljubav do slovenskega jezika; to je sila narodnega čutja. Srce mi vesolja igra, ako premislím, da naš narod takešno čutje ima. Spominjam se še dobro onega časa, kadar je le pet ali šest domoljubov v celi štajarski Slovenii bilo. Oj, kako žalostno je takrat bilo! — Al sedaj je vse drugače. Tolika množina domoljubov, ki smo se tukaj sošli, dokazuje, da naš narod nima samo sebičnih ljudi, ampak da je za žlahno čutje sposoben, da je za veličastno djanje pripraven, in da ima moč, svojo narodnost varovati. Ponašam se z narodom našim in ljubim ga tako, kakor sem ljubil svojo mater. Svoje matere ne bi bil zapustil, čeravno ni bila bogata in imenitna, ako

bi se meni svetla kraljica bila ponudila na mesto matere stopiti. Tako ne zapustim slovenskega naroda, čeravno bi bil zadnji narod na svetu. Za vës svet njega ne zapustim! Čutje otrokovo do starišev in rodoljubje ste od narave dane, in eno je drugemu podobno. Oboje je naravno in žlahno. Iz tega sledí, da ne more zloben nagon biti, iz katerega smo čitavnico ustrojili. Mi narod svoj ljubimo in ljubav ne trpi zlobnosti. Po krivem so nam tedaj očitali, da zlobnost je čitavnico izplodila. Očitali so nam, da smo čitavnico osnovali za razdreti tukajšno kazino. Ta misel nima celó nobene poštene in resnične podlage, kar vsaki spozná lahko, ako to reč le enmalo premisli. Kazina ima vës drug namen kakor čitavnica naša. Njeni prvi namen je čitanje časopisov; za razveseljevanje zvun malokdanje besede ne bomo skrbeli. To je vzrok, zakaj hoče malo kazininih členov v čitavnico stopiti. In ko pristopijo, še vendar kazine ne zapustijo, kakor se vidi. Postavimo, da bi pol kazininih členov (kar se nikdar ne bode zgodilo) v čitavnico prišlo, vendar še bi kazina na močnih nogah stala, kajti ima dosti hišne in druge potrebne priprave, in ni ji treba za drugo ko za novine in stanišče plačila spravljati. Neumnost bi tedaj bila, ako bi mi hotli kazino razdreti; in za hinavce bi nas moral svet imeti, ako bi njenemu društvu škodo storiti namerjali, v katerem smo se že večkrat razveseljevali. Sram bi moralo vsakega rodoljuba biti, ki bi kaj takešnega mislil. Kazina in čitavnica obe lahko v Celji obstojita.

Očita se nam tudi, da čitavnica bode svajo ali razpor med mestjani spravila. — Da se ni treba česa takešnega bati, hočem dokazati. Nekakošna plahost in ponižnost je dosedaj tukajšne rodoljube zadržavala, da niso svojega prepričanja javno pokazali; al mnogobrojni izgledi v Evropi, kjer si sedaj vsi narodi za narodnost prizadevajo, so nas tako nadušili, da smo sklenili, tudi nekaj za-njo storiti. In to je bilo, da smo po c. k. okrajnem uredu slavnemu c. k. namestništvu prošnjo izročili, in v kratkem je čitavnica dovoljena bila. Ako bi čitavnica ona pošast bila, ki svajo med mestjane spravila, ne bi bila okrajna oblast naše prošnje deželnemu poglavarstvu sporočila, in naša prošnja ne bi uslišana bila. Naša čitavnica ima postavno podlago; nji se lahko pridruži brez pomislika vsaki duhovnik, urednik, obrtnik, rokodelnik in kmet. In kateri se nji pridruži, ni zato neprijatelj onih, ki za njo ne marajo. Kteri se nji pridruži, je rodoljub; on ljubi svoj narod, pa ne sovraži drugih narodov. Rodoljub še ne sovraži svojih protivnikov, kajti srce, v katerem ljubav prebiva, ne trpi sovražstva. Iz tega se vidi, da od nas ne more svaja izhajati. Res je, da čitavnica ni vsakemu Celjanu po volji. Nekteri posmehujejo se nam, drugi obžaljujejo nas in mislijo, da ne more obdržati se čitavnica. Ti ogibljejo se nas, torej ni mogoče, da bi z njimi svajo imeli. Drugi mislijo, da smo panslavisti, neprijatelji cesarske države in pametnega razvitka njenega. Ti še bodo sčasoma na našo stran stopili, če premislijo, da panslavistom deželna oblast, čitavnico imeti, ne bi dopustila, da učimo se drugih slovanskih jezikov, da popravimo naš domači jezik, da ne vtikamo se v politiko, in iz tega vzroka ne moremo panslavisti biti, da obstanek našega naroda od obstanka avstrijske države zavisi, in da mi ne moremo neprijatelji avstrijske države biti, da mi le naš slovenski jezik izobraziti želimo, kar je edino sredstvo izobraziti naš narod, in smo tako le prijatelji pametnega razvitka. Vidi se iz te razložbe, da naše ravnanje ne more svaje med strankami delati.

Pošteni nemški rodoljubi nam častitajo, da imamo srce, javno pokazati, da smo Slovenci. Oni nas za tega del spoštevajo; tako bodo nas tudi naši sorodni bratje spoštovali, kadar bode se v njih narodna zavest zbudila. Zbudila pa se bode, — to napredek sedanje omike neodpustivo terja. Potem pa bomo vsi ene misli, in svaja med nami bode nemogoča.

Naša čitavnica je zavod mira in ne prepira. Mi ni-

komur ne zamerimo, če je za vse druge jezike zavzet, samo za naš jezik ne. In mi druge jezike spoštujemo, posebno nemški, al za slovenski jezik pa posebno ljubav občutimo. Mi smo pripravljeni, za njega vse, kar imamo, na žrtvenik dati. Dosedaj smo njemu na tihem služili, od sedaj pa je svobodno, javno povedati svojo misel za njega, kar ustav imamo, in po cesarskem diplomu od 20. oktobra nam je ravnopravnost narodov izrečena. To pravico imamo od svetlega cesarja, in svetlemu cesarju imamo zahvaliti se, da nam ni treba, na tihem našemu jeziku služiti in da smemo našo čitavnico odpreti. Toraj živočutno izrečem: **Bog živi našega svetlega cesarja! Živil!**

Ne dvomim, da čitavnica bodočnost ima. Zedinjene moči bodo jo zdržale. Ona bode naša čast in središče Slovencom v savinski dolini. Naj živi tedaj naša čitavnica neštevilne leta, — naj živi v močni Avstrii. Živila!

Ko je gosp. Kapus prebral pismena pozdrava čitavnice tržaške in varaždinske, z srčnimi slava-klici sprejeta, stopi gospod dr. Bleiweis na oder, in izročuje pozdrav ljubljanske čitavnice priporočaje celjski čitavnici v sledečem govoru odločnost, složnost, narodno značajnost in varčnost tako-le:

„Res, slavna gospôda, obhajamo danes vesel dan, krasen dan; saj je željno pričakovani rojstni dan nove čitavnice slovenske!

Prišli ste, kakor vidim, iz mnogih okrajin prelepe štajarske zemlje, ter hotli biti botri in botrice novorojenemu ljubljenski detetu. Prišli smo tudi mi iz kranjske dežele iz ravno tega namena; — al nismo prišli z bogatim darom kakor ste Vi prišli pred štirimi tedni v Ljubljano, — prišli smo s praznimi rokami in prinesli Vam le oni drugi dar, ki ste nam ga prinesli tudi Vi — srca svoje, srca bratovske, srca slovanske. Vzemite jih za ljubo, kakor smo Vam jih iz ljubezni prinesli in z iskrenimi željami, da novo početje — čitavnica Vaša veselo in krepko napreduje okrajni celjski v slavo in blagor in premili Slovenii vsi na radost!

To so srčne želje moje, pa tudi čitavnice ljubljanske, z gorko ljubeznijo Vam udane sestrice Vaše.

Dovolite mi prijazno, slavna gospôda, da Vam pri tej priliki sporočim štiri reči; zakaj kakor na vsako še tako nedolžno čitavnico letijo strele iz tabora nasprotnega, tako bojo letele tudi na Vašo; zato je treba se držati poti, ki ne iznemiruje nikogar, pa osrečuje vsakega domoljuba.

Obdani od nasprotnikov, ki jih imate Vi kakor mi, namesto da bi ž njimi strastno se prepirali, molimo vsaki dan en očenaš za-nje, da jim Bog odpušča, ker ne vejo kaj delajo. Ako mirno postopamo ž njimi, pa ne za las ne opustimo od svojih pravic, se bojo sčasoma že spokorili in skesani na prsi svoje tolkli „mea culpa, mea maxima culpa“; jez še o „Tagespošti“ ne obupam, čeravno je že stara grešnica proti nam. Vidili bojo, da se ne branimo za prazne utopije, ampak da stanovitno se potegujemo le za pravice svoje, življenje svoje, in da to zahtevaje nocoj nič družega kakor biti le — ravnopravni narodi v Avstrii. Tedaj, slavna gospôda, mirno, kakor so prečastiti gosp. predsednik ravno rekli, pa stanovitno naprej z geslom Riegerjevim „Nedejme se“. To naj je vodilo vsacega uda čitavnice — v nji in zunaj nje.

To je eno.

Drugo je: Sloga naj kraljuje vedno med nami, ki smo ene poštene misli in enega srca! Ne zabimo nikoli Toman-ovega domoljubnega gêsla: „Složimo se!“ To je pa še posebno sporočiti odbornikom vsake čitavnice. Lahko se primeri kakošno razprtje pri mali stvarci. Ogibujmo se tega, da iz iskric ne bo plamena, ki pokonča celo hišo. Tù veljajo besede nemškega pesnika: „als dienendes Glied schliesse dem Ganzen dich an“ ali po naše: „Vsak naj ravná vsigdar tako, da zabi sebe, in dela le celoti v prid“.

To je drugo.

Tretje je: Obdržite si čitavnico zmiraj čisto po naslovu njenem, to je, besede in vse druge veselice naj v narodni čitavnici ostanejo vedno narodne. Na steblo domače nikakor ni cepiti mladik ptujih. To bi bilo nevarno; iz malega prida večje, iz večjega veliko. Saj vsak, kdor se čitavnici slovenski pridruži, vé, česa ima tù iskati. Če drugi po svoje, tudi mi po svoje — vsi pa brez prepira in sovražstva! Bodimo postrežljivi drugim le toliko, kar je prav, da sami škode ne trpimo. „Allen gefallen ist schlimm“ — je Schiller že rekel.

To je tretje.

Četrto pa je: Gospodarite, dragi gospodje, varčno! Duša vsakega mladega gospodarstva je varčnost; dolgovi pa so črv, ki tudi veličansko poslopje spodjedó. To velja tudi od čitavnice. Nikar ne hrepenimo po vsem, kar bi brž radi imeli, ako nam omami dnarno moč, da, omislivši si potrat, ne zmagamo potem potrebnega.

In tako končamo govor svoj, pa zakličem iz globočine srca še enkrat: **Bog poživi čitavnico celjsko!**

Ni skoro bilo konca ploskanja, kateri je temu govoru veljal; še le ko so izvrstni ljubljanski pevci s svojimi krepkimi glasi zapeli Praprotnikovo spodljivo pesem „Domovina“, za katero je gosp. Nedved veličastven napev složil, so se umirile izbujene srca poslušavcev, da se po dokončani pesmi spet upalijo. Gospod skladnik napeva, kakor pesnik, kateri je bil tudi pričujoč pri tej slovesnosti, sta dobila od občinstva dobro zaslužen pohvalo.

Potem je zapel gospod zdravnik Rüpšl sledečo gosp. Terstenjakovo pesmico:

O pol noči
Moj duh bedí,
Vzdiguje se v nebesa,
Kjer lučnate telesa
Vrtijo se
Skozi veke že, —
O pol noči
Moj duh bedí.

O polnoči
Moj duh bedí, —
Za domovino milo —
In nje kervavo silo
Žaluje se
Toguje se, —
O polnoči
Moj duh bedí.

O polnoči
Moj duh bedí,
In Boga molí milo,
Da njo bi božje krilo
Obvarvalo
Obsenčalo, —
O polnoči
Moj duh bedí.

Gosp. Rüpšl ima lep glas in je znan izvrsten pevec; naj se mu tukaj za njegovo blago podporo očitno srčna hvala izreče zedinjena s prošnjo, naj tudi nadalje ostane velikodušen podpornik čitavnici. Napev k tej pesmici je zložil g. dr. Gustav Ipavic. Domoljubna brata gospoda, dr. Ipavca, Gustava in Benjamin *) sta Slovencom ne samo kakor izkušena in srečna zdravnika znana, temoč tudi kakor izvrstna skladatelja. Dobro delo se samo hvali, in tako tudi so Ipavceve skladbe pevajočemu slovenskemu občinstvu že davno mile in drage. Tako se je tudi napev gori navedene pesmice močno dopadel in vsi: pevec, pesnik in kompozitor so bili z glasnimi živio-klici pozdravljeni.

Potem zadoni junaška srbska popotnica:

„Rado ide Srbin u vojnike“ itd.

in poslušavce tako urname, da se je mogla dvakrat zapeti. Bolj ognjene in žive pesmi, kakor je ta, nismo še slišali, in vsi smo bili v duhu prestavljeni v doline in hribe s krvjo napojene Srbije, iz katerih junaški Srbin plane na starega lutelega vruga keršanstva. Hvala Vam, gospodje, presrečna za mojstersko petje!

Mašekov-Prešernova „Strunam“ je, kakor povsod, tako

*) Gospod Benjamin Ipavic je složil napev za Vodnikovo „Ilirio“. Priporočujemo to veličastno skladbo vsem slovenskim glasbenim umetnikom. Jako bi poslužila brata Ipavca pevajočemu občinstvu, da bi spet kakošen zvezek svojih lepih kompozicij na svetlo dala.

tudi tukaj vse očarala. Ni mi pa moč popisati, kako je dopadel Nedvedov: „Venec narodnih slovanskih pesem“, kateri se konča z cesarsko pesmijo. Društvo je to sveto pesmo stojé poslušalo in na koncu trikrat: živio presvitli Cesar! zakričalo. Gospod Nedved se je mogel po dokončani pesmi dvakrat zbrani množici pokazati, da je sprejel za-se in za svoje pevsko krdelce očitno zahvalo.

Sedaj stopi domačica „besede“, mlada gospá Kapusova rojena Celjanka, in zapoje z milim svojim glasom nježno pesmico „Sarafan“. Poslušavci so jo sprejeli z nepopisljivim veseljem in jo darovali iz gorečih src zvirajočo pohvalo. Potem stopi g. profesor na celjski gimnazii, iskreni domoljub Hafner na oder in govori sledečo od gosp. Dav. Terstenjaka složeno pesem:

Prisega.

Družba vesela se tukaj je zbrala,
Kjer zbor je zvestih Slovincov danas,
Da b' po domače se razveseljvala
In pesmic slovenskih poslušala glas, —
Pesmic, oj milih, pesmic oj sladkih
V ljubih slovenskih besedah gladkih,
Kterim prihaja veseljši čas.

Žalostna bila — oj dolgo — že mati,
Da so nezvesti joj sinovi b'li,
Da niso hteli častite spoznati,
Raji med ptujce beracit so šli.
Ko da bi ljubili svoje ognjišče,
In bi svoje čuvali svetišče,
Po svetu se skitali — brez vse časti.

Al zvedli so kmali sinovi po svetu:
V maternem krilu najbolj je živeti, —
Začeli so spet za mater skrbeti,
Za njo se truditi, za njo spet bedeti, —
Prisežemo tukaj tvoji ostati;
Slušaj prisego, Slovenija mati,
Za te mi čemo živeti in umreti!

Gospod govornik je govoril nadušeno in je občutil v domoljubnem svojem srcu živo resnico teh besed, zato je tudi glasno bil s pesnikom vred z občo pohvalo pozdravljen.

Četverospjev: „Pod oknom“ je bil z znano izvrstnostjo ljubljanskih pevcov izpeljan; vse pa je nadahnil z živim ognjem slednji komad, Jenkov kor: „Naprej!“ tako, da so ga mogli pevci dvakrat zapeti.

Ljubljančanom smo mi prebivavci mesta Celja in celjske okrajine veliki dolžniki ostali, naj jim hvala, katero jim tukaj očitno izrečemo, posebno gosp. pevcom in njih vodju gosp. Nedvedu bode malo plačilo.

Ko je „Beseda“ bila dokončana, stopijo gospod celjski opát na oder, in izrečejo v presrčni besedi zahvalo ljubljanskim gostom in veselje, katero so danes domoljubni Celjani doživeli. V lepo izpeljani basni o desnici in levici so pokazali, zakaj slovenska národnost in omika se še dozda niste mogle vrstiti z nemško; al da obupati ne smemo, če smo tudi malo zaostali, današnji večer je pokazal, da še v Slovencih živi zdravo jedro in krepek duh. Društvo je iz domoljubnega srca zvirajoče besede z občo pohvalo sprejelo.

Truplo tudi hoče imeti svojo pravico, zato se gosti vsedejo za mizo, da se okrevaajo z zlato kapljico slovenskih goríc, in sedaj se je začelo novo življenje.

Obče čislani celjski mestni župan gosp. Stepišnik, daleč poznan kot izvrsten obrtnik, poprime potem besedo in pozdravlja gosp. dr. Bleiweis-a in gospod dr. Toman-a. Gromoviti „živio“ je zadonel ljubljencoma naroda slovenskega, kakor potem tudi slavnemu mestnemu županu. Pozdrav ta odzdravlja gosp. dr. Toman ter z nadušeno besedo veselje izrekuje nad bratovsko složnostjo, ki je podrla nekdanjo steno, ki je bila med Štajarcom in Kranjcom; veže jih sedaj ljubav slovenska. — In iznova se povzdignejo živio- in slava-klici.

Da se pri takošnih priložnostih ne pozabi nobena oseba, ktera svoje dušne in materialne moči daruje domovini, je znana reč, zato se je tudi tukaj napijalo vsem domoljubom,

najpoprej pa po gosp. farmeštru Dav. Terstenjaku svitlemu Cesarju, ktereга milosti se imamo zahvaliti, da se danes tukaj smemo po domače veseliti; se vé da zdravica ta je bila z neskončnim nadušenjem sprejeta; — potem staršini štajarske slovenščine, prečastljivemu g. škofu Antonu Mart. Slomšek, — dalje utemeljitelju jugoslavenske akademije, reprezentantom slovanske znanosti in pismenstva, — vrlemu podporniku slovenstva opátu celjskemu, — gosp. Černetu, zagovorniku iskrenemu slovenskih pravic, vsem bratom avstrijskim, da bi se ljubili v svobodni mogočni Avstrii. V imenu bratov Čehov sta se v českem jeziku zahvalila tukajšna gimnazijska profesorja gosp. Lindner in Hluščik v srčnih in do srca segajočih besedah. Slava-klici so doneli zvestima sinoma hrabrega naroda! In tako so se vrstile zdravice brez konca in kraja; kdo si jih more vse zapomniti! Omeniti še moram krasno zdravico, ki jo je napil gosp. Pirnat slovenskemu duhovništvu dokazuje, kakor je ono sém od sv. Metoda do najmlajše dobe branilo narodnost slovensko in požlahnovalo s kršansko omiko ubogi narod naš. Sledile so potem zdravice vrlemu gosp. Pirnatu, ki nam je prekrasno česko pesem „Kje dom je moj“ poslovenil, — ljubeznivemu gosp. fajmoštru Orožnu, slavnoznanemu pesniku mile, skoz in skoz narodne pesmice „Kje so tiste rožice“ in toliko drugih, s katerimi nas je razveseljeval ta večer, da smo vsi zamaknjeni bili v njega in sklenili čitavnici celjski v prid izdati zvezek ali dva njegovih cvetlic.

Nismo pozabili začasnega odbora, kateri je osnoval z velikim velikim trudom čitavnico in pri blagih imenih: Kočevar, Kapus, Pirnat, Žuža so solze srčne ljubezni tekle iz oči obilno zbrauih domoljubov.

Razveselilo nas je, da smo tudi vidili pri „besedi“ nježni ženski spol z narodnimi znamenji; in posebno zale in pridne Žavčanke zaslužujejo očitno pohvalo. Slava domoljubnemu prijetnemu tergu Žavču in omikanim njegovim prebivavcom! Naj ga posnemajo tudi drugi slovenski trgi!

Gostov je bilo gotovo čez 200, kar nam je živa priča, da slovenska narodnost na Štajarskem nima za branitelje samo kje trojico „fantastov in fanatikov“, kakor znan grašk časopis laže. Vidili smo tukaj ugledne osebe duhovnega in posvetnega stanú, in ne bodo mogli tedaj več po svetu lagati dopisuni, da se za slovenščino le potegujejo dijačici in kaplančici.

Omeniti moram še s posebnim veseljem, da tudi pošteni kmetje so se udeležili te slovesnosti, in ginjenega srca smo gledali, kako so kuševali dr. Bleiweis-a, in ga na glas hvalili, da tako modro in podučevno ureduje „Novice“. *) Nek premožen kmetišk gospodar ga je povabil, naj pride njegovo kmetijo ogledat, ki jo je čisto po naukih njegovih osnoval, da bo vidil, kaj „Novice“ premorejo. **) Laž je tedaj, da „Novice“ pišejo idealni jezik, ktereга prosto ljudstvo ne zastopi. Mi smo čuli lep govor v čitavnici slovenskega kmeta iz slovenjograške okolice, kateri bi marksiteremu tako imenovanemu „Gebildeten“ kri v lice gnal, da prosti kmet o književnem jeziku ima več znanosti, kakor pa naša inteligencija po kancelijah. Tudi trije premožni kmetje so stopili pred dr. Toman-a in se mu srčno zahvalili, da tako krepko brani narodnost slovensko, — neki med njimi je napil prijazno zdravico poslancu g. Lohninger-ju, naj bi ga mili Bog razsvetil, — in to je spet nov dokaz, da „Prešni“ in „Tagespoštni“ dopisovavci, ktere slovenski Pohorci redijo, lažejo po svetu, da slovenskemu ljudstvu ni mar za njegovo narodnost!

*) Res! ta večer je bil „Novicam“ najveselejši god, kar so jih doživele v preteklih 19 letih. Nikdar ga vrednik ne bo pozabil!
Vred.

**) Naj bo ta „Merks“ za odgovor dopisunu „triestrčnemu“!
Vred.

Ne smem še pozabiti našega kmetiškega pevca Antona Grabiča, poštenega kmeta in mlinarja teharskega. Zložil je tudi za to slovesnost mično pesmico in jo tudi sam s pomočjo dveh pevcev tako zapel, da nam je vsem srce veselja igralo. Glasila se je tako-le:

Od čitavnice v Celju.

Bratje mi!
Danes skup povabljeni,
Pesem bomo zdaj zapeli,
Kar smo srečno doživeli,
Od celjske čitavnice
Tukaj le!

Oj Celjan!
Zdaj ne bodi ne zaspan,
Ker nam lepo solnce sije,
Naj se jezik naš razvije,
Spravljajmo na pravo pot
Naš narod!

Z majhnega
Dostikrat bo kaj vel'kega,
Tak tud bomo mi začeli,
Čitavnico tukaj v Celji
Bog nam srečo, zdravje dej
Za naprej!

Prid'ite k nam,
Zdaj vas saj ne bode sram,
Naj spoznajo tudi Nemci,
Da smo srčni mi Slovenci,
Za svobodo nam kipi
Naša kri!

Živi Bog
Vse Slovence krog in krog!
Dolgo smo b'li zaničvani
In v verige zakovani,
Zdaj je prišel resni čas
Tud za nas!

Kar je res,
Vsi deležni smo nebes,
Zakaj bi nas zaničvali,
Drug' narodi zatirali,
Ko smo pa Cesarjevi
Tudi mi!

Hvala vam!
Ki ste to storili nam,
Da ste prošnjo naredili
Za čitavnico prosili,
Ki je prav potrebna nam
Slovencom!

Oj svečan!
Boš v spomin' šestnajsti dan,
Tisuč osemstoto leto
Mislil bo na ta večer
In pa dve in šestdeseto,
Marsikter!

Bratje vsi,
Zlasti vi Ljubljancani,
Prišli ste v to mesto Celje,
Nam spolniti naše želje,
Zdaj zapojte ktero nam
Štajercam!

Anton Grabič.

Po polnoči je še le mogoče bilo našim domoljubkam, v plesu se enmalo zasukati.

Tako se je obhajal ta dan narodne radosti lepo in pošteno; Bog daj več takošnih dni!

Hrvaško. Iz Karlovca. 15. svečana smo prejeli razglas, v katerem posestnika tukajšnjega velikega belgijanskega mlina (gospoda Val. Bleiweis in Gv. Pongrac) daje na znanje, da sta si napravila celó nove izvrstne mašine za čiščenje žita in krupice (gres), ktere bojo dobro ime, ki ga po svetu ima že nju moka iz suhega mlina banaške pšenice, še dosti povzdignile pa tudi na londonski razstavi pokazale, da moke karlovškega belgijanskega mlina ne prekosí nobena druga moka.

V Trstu 16. svečana. ψ — Velika slavase je razgrinjala pred slovansko umetnico na klavirji gospodično Zadrobilkovo; al vse to je premajhno za njeno umetnost. Trst je trgovsko mesto, pa vendar ima precej mož, ki posebno razumejo, kaj je muzika. Ko je 14. dan t. m. delala na klavirji Chopinovo „fantasie impromptu, variacije česke narodne: Ach neni tu neni“, potem Dreyshokovo: „Romance sans harmonique“ in Mendelssohn-Bartholdijevo: „prediško pesem“ in „slovanske narodni pisme“ v Mauronerjevi dvorani za naše slovansko društvo, djali so vsaki, kdor kolikaj v tej reči ume, da Zadrobilkova je umetnica prve vrste. Povabilo je bilo društvo razun svojih udov g. tržaškega poglavarja in vse mestne velikaše; povabljeni so bili nalašč ostri sodniki v muziki, da bi se njena slava še bolj razglasila, pa med vsemi je bil le en glas, da umetnica izvrstno razume značaj tega, kar igra; da ima umetnost, kakoršna je malo komu dana; da izvirno iz prvotnega čuta dela, in da po klavirji, djali bi skoraj, leti, kakor bi imela perutnice; pa da vendar živo čuti vsak najmanjši glas, kar je le največim klavirskim mojstrom dano, akoravno je deklica še le 17 let stara. Pri tej „besedi“ so tudi naši čitavnični pevci peli

dva kora: „strunam“ in „naprej!“ Posebno zadnji je bil tako všeč, da so ga morali ponoviti. Gospod Lego je sam pel Škroupovo „píseň Čecha“ tako izvrstno, da mu je vse navdušeno ploskalo. Temu gospodu ima tržaška čitavnica veliko hvalo vedeti za to, ker si prizadeva, da bi v našem materijalnem mestu društvu izuril krepek, veličasten kor, kterege pri vseh naših „besedah“ on vodi, kakor ga je tudi zdaj. Potem čveterospev: „oj talási“ moramo reči, da se je vrlo obnesel. Ker je bil zbolel naš izvrstni umetnik g. Vlček, zato je bil njegov del radovoljno prevzel g. Magrini, ki se je tako izkazal, da ga je društvo še enkrat poklicalo na oder; izurjeni mojster na klavirji g. Lafont, ki nas je že tolikrat blagovoljno podpiral, mu je pa ustrezal na klavirji. Še posebno hvalo moramo dati ljubljanskima gg. pevcema Jentelnu in Sajevcu, ki sta bila o tej priliki k nam prišla v Trst. Tacega večera v našem mestu Slovanje skoraj gotovo še niso imeli, kar stoji Trst. Še celó Italijani, ki vedo, kaj je muzikalna umetnost, so rekli, da kaj tacega niso pričakovali pri Slovanih.

Iz Trsta 20. sveč. Vrle „Novice!“ v vašem 7. listu tega leta smo brali v dopisu iz Gorice, da ste se prekrasne podobi „Příchod ss. Methoda a Cyrilla do Velehradu“ in „Svatopluka synove jeho“, ki ste v ondotno semenišče iz Moravskega dospele, kmali prodale in da je bilo treba po nje drugič pisati. — Prosit! Al kar se na dalje pravi zastran tukajšnjih Slovincov, da so mrzli podporniki domačih umotvorov in ledeni pospešniki blagih in svetih namenov, s kterimi se omejene slike razprodajajo, je nespodobno in opazka „Težko da“ ni drugega nič, kot na globoko vsekano rano — politiško podeljena balzamova kapljica. Tudi zastran tistega človeka, ki je le iz zgolj nevednosti in pa iz nedolžne nepomagljivosti omenjene slike nazaj poslal, se mora reči, da je pošten Slovenec. Slavnemu vredništvu „Novic“ se je stan te reči natanko razodel. Pristavimo pa še, da, če bi se take reči s spodobno prošnjo prečistiljivim škofijstvom pošiljale, takih nepotrebnih zabav gotovo imeli ne bi. *)

En Slovenec v imenu tržaških sobratov.

Iz Postojne 20. svečana. Že dolgo se nisem oglasil v „Novicah“, zato Vam pa danes nekaj prav imenitnega povém. Že veliko let si učeni natoroznanci glavo belijo in skušajo zvediti, ali je tako imenovana „človeška ribica“ ali „bela kačica“ **) (proteus, hypochthon), ki prebiva v temnih podzemeljskih tekočih vodah, že popolnoma in za-se gotova stvar ali pa ne, — ali se dalje po jajčkah plodi ali pa žive mlade rodi itd. itd. Sto in sto teh močarilčkov je bilo že na Dunaj poslano visokoučenemu gosp. prof. Hyrtel-nu, da bi se ta skrivnost zvedila, — al ni bilo mogoče. 16. dan t. m. pa se je po naključbi odkrila ta skrivnost. Neki mož je v Majdalenini podzemeljski jami vjel človeško ribico, pa jo po navadi djali v majhno steklenico z vodo nekoliko napolnjeno. Ko pride mož domú, kaj najde? Zraven vjete ribice še drugo malo živalico, červu podobno. Mož nese vse skupaj tukajšnjemu apotekarju gosp. Gottsbergerju na prodaj. Červ je bil poldrug pavec dolg, debel kakor pavoljnata nit; z povekšavnikom ogledan se je videla kožica njegova lepe rožne barve; po sredi celega života se je videla pod kožo višnjeva progá; gobček tak, kakor ga ima ribica človeška, tak tudi rep; mesto, kjer se nahajajo koravdaste ribje ušesa, bilo je polno škrlatastih pičic — z eno besedo, bil je mladič, ki se je prav vesel zraven

*) Kakor se je vredništvo po priloženem razjasnilu do dobrega prepričalo, da tržaški Slovenci res niso nikakor krivi, da so one slike bile nazaj poslone, tako jim moramo z dobro vestjo povedati, da gosp. dopisnika iz Gorice nikakor ni bila volja, svoje sobrate žaliti; rodoljubnemu sreču je le to neizrečeno težko délo, da se je kaj takega zgodilo. In tako, mislimo, je stvar spet bratovsko poravnana „sine ira“.

**) Pa ni ne riba ne kača, tudi nima nič človeškega na sebi zunaj barve, ki je človeški nekoliko podobna.

matere svoje sukal. Lahko si mislite, kako smo bili veseli, prvikrat nekaj viditi kar svet še ni vidil in kar nam je razodelo veliko skrivnost, da človeška riba žive mlade rodi; vesela novica je šla brž po telegrafu v Ljubljano do gosp. Ferd. Schmidt-a, ki si že tudi več let prizadeva to zastavico uganiti, naj pride „otročnico z mladim“ ogledat, preden gresta oba skupaj na Dunaj k prof. Hyrtel-u. Al ravno ko pride gosp. Schmidtov odgovor v Postojno, — ni bilo več ne sledú ne tirú novorojenčka: požrešna mati ga je požrla! — Bog vé, kdaj bomo spet tako srečni viditi, kar smo vidili sedaj. Al zvedili smo saj veliko.

Moschus.

Iz Ljubljane. ‡ 23. dne t. m. se je v pisarnici tukajšne družbe, ki je duarna pripomočnica obrtnikom in rokodelcom, blizu 50 mestjanov obrtniškega stanú zbralo, da bi se po predlogu njenega predsednika gospoda Ivana Horak-a o dveh važnih rečeh posvetovali, ktere zadevajo občni blagor naše dežele, pa tudi segajo več ali manj v žep posamesnih deželanov.

Prvo je bilo, naj se nasvetujejo možje, kateri bi sposobni bili voljeni biti v ljubljansko kupčijsko in obrtnijsko zbornico namesto onih, ki po postavi letos iz odbora stopijo. Gosp. Horak je kot društveni predsednik podpiral predlog z ogovorom, v katerem je naprej svoje veselje razodel, da se je toliko obilo število mestjanov snidlo, ker s tem kažejo, da jim je mar za domače zadeve. Pogostoma se sliši vprašanje — je dalje rekel — „čemu nam so kupčijske in obrtniške zbornice? Davek moramo za-nje plačevati, prida pa od njih nikjer ne vidimo“. Meni se take vprašanja nepotrebne zdijo. Po postavi so vpeljane in mi spoštuje postave o tem sedaj ne moremo nič premeniti. Ministerstvo samo je spoznalo potrebo nekakošnih poprav, zato je zbornicam poslalo ukaz, naj razodenejo o tem svoje mnenje. Naj že je tedaj to kakor koli, to saj je gotovo, če smo nečimerni pri volitvah odbornikov in roke križem držimo, bo za nas še slabše; ni ne vse eno, ali ta ali uni v odboru sedi, ker vsak odbornik ima pravico, nasvete predlagati in sklepi se ravna po večini glasov. Slišali smo, da g. Haiman razpošilja pisma okoli, v katerem po svoje nasvetuje ljudem, ktere naj volijo za odbornike. Mi ne pravimo, da nima pravice kaj takega storiti, ker vsak jo ima kdor koli hoče; le to je vprašanje: ali nimamo tudi mi dolžnost o takih okoljshinah se oglašiti, ako njemu ne moremo dati našega zaupanja? Kako je gospod Haiman 25. febr. leta 1857 govoril v „Wanderer-ju“ zoper naše obrtnike in rokodelce, ne bom tukaj ponavljal; odgovoril sem mu na to 14. sušca 1857 v ravno tistem listu pismeno, djansko pa z osnovo naše obrtniške pomočne družbe. — Ko je po tem ogovoru še g. Šventner spregovoril, so se pomenki začeli in enoglasni sklep je bil, da g. Haimanov nasvèt odbornikov nima nobenega zaupanja. Glasovalo se je potem v tem zboru, in po tem glasovanju je sklenil zbor sledeče može priporočiti vsem, ki imajo pravico odbornike v zbornico kupčijako in obrtniško voliti:

iz kupčijskega stanú:	iz obrtniškega stanú:
za odbornike:	za odbornike:
gosp. L. Lukmana,	gosp. Jan. N. Horaka,
„ Ant. Krisperja,	„ Vilh. Rudholzerja,
„ Kar. Holzerja,	„ J. Schwentnerja,
„ J. N. Mühleisena,	„ J. Schwinkshakela,
„ Fr. X. Souvana,	za namestnika:
za namestnika:	„ Vilh. Rosta,
gosp. Jož. Pleiweisa,	„ Mat. Schreinerja;
„ Val. Zupana;	

izmed fužinarjev pa:

gosp. J. L. Potočnika v Kropi.

Ti možje vživajo zaupanje mestjanov ljubljanskih in tedaj se priporočajo volivcom s tem živim priporočilom: naj vsak volivec voli iz svojega stanú ravno te može, sicer se razcepijo glasovi, in nazadnje se utegne primeriti, da

je izvoljen kdo, ki nobenemu ni všeč. Pa naj voli tuda vsak in naj nikar ni v svojo škodo nemaren! — Ti poziv je sklenil zbor v slovenskem in nemškem jeziku razglasiti.

Drugo je bilo posvetovanje: Ali je res deželi v kak prid, da se pošljeta dva rokodelca k razstavi londonski. Sklep je bil, da je škoda za 1000 gold., in zato je bil protest enoglasno sklenjen, ki se bo poslal mestnemu odboru in kupčijski zbornici. Podpiran pa je bil ta protest s tem, da le tadaj bi imelo tako poslanstvo svojo korist, ko bi šlo toliko poslancev v London, da bi saj večidel naših obrtnij ali rokodelstev po njih namestovan bil; če gresta dva ključarja ali en ključar pa še kak drug železninar v London, kaj imajo vse druge obrtnijstva ali rokodelstva od tega? Zato so pa Gradčani pametno storili, da ne pošljejo nikogar, ker jih ne morejo toliko poslati, kolikor bi jih treba bilo. Dunaj jih pošlje 30, — tū bojo vse obrtnije nadomostovane, to je pravo; mi pa bomo tudi za se potem lahko vse porabili, kar bojo ti dobrega nazaj prinesli. Res čudno je to, da mi brez premislica hočemo posnemati vse, kakor tista žaba v fabuli, le zato, da posnemamo, ali da morebiti komu kakošno protekcijo na glavo obesimo. In če bi imeli, da bi jih več poslali, bi mogli to naši domači ljudje biti, ki gotovo v deželi ostanejo in zamorejo deželi po sebi in svojih otrocih koristiti, ne pa tak, ki je danes tukaj, čez leto morebiti drugod. Tudi ni vsak bahač modra glava; tihi človek večidel 100 bahačev v žakelj vtakne. Če bi že mogli poslati, bi poslali za dnar naše dežele našega umetnika Zajca, mlada Freiburgerja, mladega Črneteta, naša Kurnika, Pajka, Gvajca in še druge domače (mladi Samasa bo na svoje stroške šel, kakor slišimo). Tudi o tej zadevi nam gosp. Haiman ne bo luči prižgal. — Tako je bil protest motiviran in enoglasno sklenjen. Ali bo našel na svojem mestu ta nasvet potrebno podporo ali ne, tega ne vemo; 15. p. m. bo še le ta reč sklenjena; če bode zavržen, bomo vprašali čez leto in dan za korist na poslanca naloženega kapitala.

Iz Ljubljane. (Veselo naznanilo.) Katekizem ali kerš. katoliški nauk za spodnje gimnazije in realke in sploh za odrasčeno mladost, ki ga je spisal slovenskemu svetu slavnoznani rodoljub gosp. Anton Lézar, katehet naše realke, in so ga v ta namen potrdili naš svitli knez in škof, je ravnokar v kaj čedni in lični obliki iz gospod Blaznikove tiskarne izšel in je na prodaj v založbi H. Ničmanovi v Ljubljani po nižji ceni, kakor so dotični nemški katekizmi. Obsega 14 pôl in pol. — Radovaje se prav iz srca o tem delu, ki nam je djansk dokaz, kako hitro morejo Slovenci dobre šolske knjige dovršiti, ako le vejo, da se bojo tudi rabile, izrekujemo ob enem živo željo, naj bi se novega katekizma vsi čast. učitelji kerš. nauka po slovenskih gimnazijah, realkah in v četrtem razredu glavnih šol koj letos poprijeli.

— Druga vesela novica je, da je nek domoljub en ud čitavnice naše kupil te dni veliko hišo v Ljubljani, kazini nasproti, ter bo ondi zidal še posebno veliko dvorano za čitavnico našo.

— V Trnovem (predmestji našem) smo vidili v nedeljo pri gospodarju Nr. 45 teden staro tele s čudno spačeno glavo; prav za prav ste dve glavi v eno tako zlite, da ima živinče 4 nosnice, dva gobca z dvema čelustama in dvema jezikoma (in tudi dvema požiravnikoma); al vse je skupaj stisnjeno, pokvečeno in obraz na dvoje tako preklan kakor pri tisti spačenosti zgornje čelusti, ki jo zdravniki zajčno ustnico (Hasenscharte) imenujejo. V to odprtino vlivajo teličku mleko, da ga redijo. Se vé da za družega ni kakor za mesarja, kadar bo kake 3 tedne star, ako jih bo doživel pri pičli hrani, ki jo povžiti more. Glava in vrat pa sta za natoroznance zanimiva. Kdor 5 kraje. „Eintritta“ plača, mu spako pokažejo. — Tako stoji napisano na hlevu. In res vreden je ta ogled svojih 5 kr. Al kako vesel bo

pa še pisatelj „Deutschthum-a in Krain“, ko bo ta napis bral, stavimo, da bo polovico čistih dohodkov one brošure gospodarju v roke stisnil za ta — „Eintritt“.

Iz Ljubljane. Pretekli teden se je iz Polja pod Ljubljano zvedilo, da je neznan pes, stekline zlo sumljiv, popadal v Slapah. V petek se podá komisija v Muste, kjer so nekega sumljivega psa vstrelili, nekega družega pa tudi tū tako pobili, da je sam konec storil. Oba sta bila neznanca psa, pa nobeden unemu podoben, ki se je v Slapah okoli klatil. Ker sta bila po ogledu oba stekline sumljiva spoznana, se je bati, da bi tudi uni, ki je zbežal, ne bil tak. Čeravno je sreča velika, da po gotovih skušnjah med 20 do 25 popadenimi ljudmi le eden za steklino zbolí, se vendar ni norčevati s to boleznijo, in celi okolici, v kateri so se ti trije psi klatili, naj je priporočano, da pazijo, ali se ni še kaka druga nesreča pri ljudéh ali živini zgodila, ki se utegne še le pozneje zvediti. Slišali smo tudi, da je te dni tudi pri Zidanemu mostu na železnici nek sumljiv pes popadel; morebiti je to, kar se je zgodilo tū blizu Ljubljane, v kaki dotiki z unim doli. Pred nekimi tedni so imeli steklega psa v Kranji.

— Magistrat tukajšni naznanja, da po sklepu mestnega odbora bo v sredo 26. febr. v spomin obletnice podeljene ustave zjutraj strel na gradu, ob 10. dopoldne slovesna maša v stolni cerkvi, namesto osvečave pa naj se revnim milošina delí, ki jo prejmeta gospod Karinger in kazinini kustos.

— V četrtek zvečer ob 8. uri se bo tukajšna gimnazijska mladina od ljubljenege svojega dosedanega vodja gospoda Nečásek-a poslovila z baklado, petjem in izročilom celega zvezka slov. pesem.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. (Iz državnege zbora). Zbornica poslancov je v seji 20. t. m. pretresala naprej tisti važni paragraf srenjske postave, ki zadeva gosposkino oblast o sklepih županijskih, in ki ji je prenarejen iz zbornice gospôške došel. Zbornica poslancov se je po večini glasov udala sklepu zbornice gospôške in danes zavrгла to, kar je pred malo dnevi dobro zagovarjala in sklenila. Večina desnice je glasovala zoper ta sklep. — Tako je sedaj nova občinska (srenjska) postava gotova v poglavnih pravilih; preden pa se bo vpeljala, jo bodo deželni zbori vsake dežele dobili še v posvetovanje. — Dalje v tej seji je že večkrat omenjena kazenska novica o tiskarnih zadevah prišla v tretje posvetovanje in spet je večina poslancov zatajila svojega prejšnega otroka. — Najvažnša pravda v sejah preteklega tedna pa je ta bila: ali naj bi v tiskarnih tožbah, to je, v tožbah zoper časnike ali bukve, sodile cesarske gosposke, kakor dosedaj, ali naj bi sodili porotniki (prisežni možje). Zato izvoljeni odbor je predložil nasvet: naj se vpeljejo porote ali porotne sodbe, to je, prisežni možje naj izrečejo: ali je zatoženec kriv ali ne. Prečudne reči so se v teh pomenkih slišale. Največe čudo pa je to, da vsak govornik se je pridušal, da je za porotne sodbe, vendar je zavržen bil z 22 glasovi; le 68 jih je namreč glasovalo za porote (med njimi so bili izmed poslancov slovenskih dežel: Černe, Derbič, Dežman, Flek, Goriup, Moertl, Toman), 90 pa zoper nje, in med njimi tudi taki poslanci, kateri se sicer obnašajo, kakor da bi bili „liberalizem“ sami v štant vzeli. Zastonj so govorili Mühlfeld, Kuranda in drugi; zastonj je Zyblikievič dokazoval potrebo porotnih sodb z dvema dogodbama, pri katerih so vsem poslušavcom lasje pokonci stali, — zastonj je bistroumni Rieger resno in humoristično in tako izvrstno govoril za porotne sodbe, da mu je nazadnje skor cela hiša ploskala, — porotne sodbe o tiskarnih tožbah so padle, — pa zakaj nek? Zato, ker se porote za tiskarne zadeve morajo še le

tadaj vpeljati, kadar se bojo vpeljele za vse druge sodbe, kakor je ministerstvo obljubilo. Rieger je v priprosti primeri dokazal, naj bi zatega voljo se ne odlašala ta dobrotā, po kateri še le spozná prava ustavna država, in je rekel, da če me srečata dva berača in prosita milodara, pa imam le en sam sold v žepu, ne more drugi hud biti, ako ga le enemu dam. Tako tudi drugi zatoženci ne morejo hudi biti, ako se za sedaj le za tiskarne zadeve porota vpelje, ker za vse še ne more biti. Vendar vse ni nič pomagalo, porotne sodbe so bile odložene, ker je ministerstvo reklo, — da se morajo o porotah sploh še pred deželni zbori zaslišati.

V zbornici gospôski so bili pomenki preteklega tedna o tiskarni postavi najvažnši. Grof A. Auersperg je posebno nadušeno govoril za svobodo tiska, vendar je treba, kadar se novo poslopje zida, da se mu napravijo nekatere oplanke, ki pa se takrat odpravijo, kadar je poslopje gotovo, da se potem še le vidi krasota poslopja.

— Nj. Veličanstvo cesar se bojo v prvi polovici aprila spet v Benetke podali in po veliki noči s svitlo cesarico in otroci se vrnili na Dunaj.

— Baron Pillersdorf, sedaj državni poslanec, leta 1848 prvi minister, je 22. t. m. v 76. letu svoje starosti umrl. Žalost po njem je nenavadna.

— Slovanski bal 17. t. m. je bil v vsem izvrsten: po imenitnih osebah, ki so se ga vdeležili, in po krasnih narodnih oblekah; vsi Slovani avstrijski so bili nadomestovani, le — Poljakov ni bilo.

Hrvaško. Iz Reke 19. sveč. V današnjem velikem zboru reške županije (komitata) so bile sklenjene sledeče reči: Blagoslovljenje županijske zastave (bandera) naj se na Grobničnem polju slovesno opravi; za kuma (botra) je bil izvoljen svitli škof Štrosmajer, za kumico (botrico) gospá Smajčeva, žena nadžupana reškega; — dalje je bilo sklenjeno, delati v to, da se odpravijo avstrijske policije na Hrvaškem, — da se hrvaško primorje loči iz oblasti centralnega pomorskega urada, in da se izvoli odbor, ki naj dobi nalogo prepešiti zidanje železnice iz Karlovca v Reko. Za častne ude županijskega zbora so bili izvoljeni: škof poreški Dobrila, dr. Toman, državni svetovavec, dr. Bleiweis, urednik „Novic“ in pa profesor Kazali.

Marsko. Ker je v naši deželi zmiraj veliko konjikov, si kmetje želijo, naj bi se po mestih napravile kosarne za konjike, kakor so na Pruskem in drugod; radi bi tudi oni plačili, da bi se zidale.

Ogersko. Iz Pešta. „P. Ll.“ piše, da je ministerstvo dнарstvo ustavilo izterjevanje davkov po vojaki, in da se bo poberanje davkov v prihodnjih 3 mesecih za poskušnjo, kako bo to šlo, izročilo začasnim gosposkam.

Iz Tirolov. V Brixlegg noč in dan kujejo kuprene plošice za nove krajcarje; iz Dunaja je prišel ukaz, da se mora 30 milijonov plošic za krajcarje, 20 milijonov pa za polkrajcarje kmali napraviti, in res bo to mogoče, ker imajo mašino, ki takih krajcarskih plošic, ki pridejo potem še le v dнарno kovnico, vsaki dan naredi 43,200.

Grško. V Naupli se je 14. t. m. punt vnel, s katerim so tudi vojaki potegnili. Kaj bo iz tega se še ne vé. V Atenah je vse mirno.

Prihodnjo nedeljo, 2. marca

bo v čitavnici mala „beseda“, po besedi pa ples. Ker program besedini še ni popolnoma gotov, ga še ne moremo danes oznaniti; to pa vendar že povemo, da se bo v deklamacii skrbelo za kako kraškočasnico, pustnemu času primerno.

Vse častite ude čitavnice vabimo k tej veselici s tem pristavkom, da se po navadi ob 7. uri zvečer začne.

Odsek za besede in ples narodne čitavnice ljubljanske 23. sveč. 1862.